

แนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย*
21st CENTURY SKILLS DEVELOPMENT GUIDELINES FOR EARLY
CHILDHOOD IN THE CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE
LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN NONG KHAI PROVINCE

บรรพต นันทิโพธิ์เดช

Banphot nanphodade

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ

Tanongsak Koomkhainam

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kean University, Nong Khai Campus, Thailand.

E-mail: Banphot@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในศตวรรษที่ 21 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย 501 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 217 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 มากำหนดประเด็นคำถามสำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครู

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน โดยด้านความต้องการจำเป็นภาพรวม เรียงจากมากไปหาน้อย 4 ด้าน โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม สำหรับแนวทางการพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริม

*Received: 11 February 2023; Revised: 23 April 2023; Accepted: 24 April 2023

ทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวทางดังนี้ 1. สร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับครูในเรื่องที่เกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 2. วางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ เทคนิค วิธีการ ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพื้นฐานในการพัฒนาทักษะนี้ 3. ส่งเสริมให้มีระบบการประเมินด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เพื่อนำผลการประเมินของเด็กปฐมวัยมาสร้างระบบพัฒนาการครูต่อไป

คำสำคัญ: ทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย, ครู, ผู้บริหาร, การพัฒนาครูปฐมวัย

Abstract

This research article aims to 1) To examine the current status of early childhood skills in child development centers in Nong Khai province under Local Administrative Organizations 2) to study guidelines for teacher development in order to achieve the ability to support and promote 21st century skills in child development centers in Nong Khai province under Local Administrative Organizations. It is a mixed method research that consists of two phases. The first phase involves the collection of the quantity of information from 501 administrators and teachers, 217 groups examined in child development centers in Nong Khai province under the Local Administrative Organizations. The research method was questionnaire. Second, to collect qualitative data, analyze the first phrase in order to form a question for an interview with a qualified person in order to obtain a solution for teacher development.

The study found that the current level does not meet desirable condition the most required skills are cooperative and teamwork skills. There are 3 guidelines for teacher development in order to achieve the ability to support and promote 21st century skills: 1) build a positive attitude and support teacher's knowledge in order to achieve 21st century skills, 2) plan for teacher's training in order to achieve the knowledge, technique, process to support early childhood and 3) support evaluating the cooperative and teamwork skills of early childhood for teacher development

Keyword: 21st century skills for early childhood, teachers, administrators

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ทุกคนต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยการดำรงชีวิตที่คนในศตวรรษที่ 21 ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วรุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึงอย่างมีประสิทธิภาพ วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้นคือทักษะทางการศึกษาที่ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ชีวิตในสถานการณ์โลกแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางสังคมที่เจริญเติบโตทั้งโลกแห่งความเป็นจริงและโลกเสมือนในสังคมออนไลน์ (วิจารณ์ พานิช, 2555) สอดคล้องกับวิภาวี ศิริลักษณ์ กล่าวว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นความสามารถที่บุคคลพึงมีเพื่อเตรียมตัวสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความท้าทายของสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 (วิภาวี ศิริลักษณ์, 2557) สำหรับนักวิชาการในต่างประเทศก็ได้กล่าวถึงเรื่องนี้เหมือนกัน เช่น Pearson Education, Inc. กล่าวว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นความสามารถพิเศษที่เด็กจะต้องพัฒนาเพื่อให้สามารถเตรียมตัวสำหรับความท้าทายในการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (Pearson Education, Inc, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 Partnership for 21st Century Skills ได้อธิบายไว้ว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่สำคัญที่นักเรียนพึงมี เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่า นักวิชาการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับโลกในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงได้หาแนวทางหรือกำหนดความสามารถและทักษะที่สำคัญที่บุคคลพึงมีเพื่อเตรียมตัวสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต (The Partnership for 21st Century Skills 2011, 2565)

จารุทัศน์ วงษ์หลว ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างของแต่ละช่วงวัยทักษะบางประการ เด็กปฐมวัยอาจไม่สามารถปฏิบัติได้ในทันทีและไม่สามารถทำได้เท่ากับผู้ใหญ่ แต่การปลูกฝังทักษะที่ถูกต้องตามลำดับพัฒนาการตั้งแต่ปฐมวัยนั้น ถือว่าเป็นการปูพื้นฐานเตรียมความพร้อมทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาในระดับทักษะที่สูงขึ้นได้ (จารุทัศน์ วงษ์หลว, 2565) สำหรับการจัดการเรียนสอนในปัจจุบันที่จะทำให้เด็กเติบโตไปมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นั้น เริ่มต้นได้ไม่ดึกดื่นนัก เพราะมีการเร่งให้เด็กเรียนจนเกินไป ทำให้เด็กขาดทักษะบางทักษะที่จำเป็นสำหรับช่วงวัยไป ซึ่งอาจเป็นเพราะความคาดหวังของผู้ปกครอง เด็กปฐมวัยที่มุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้เร็วจนเกินไป เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความ

เข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็ก จึงมีความคาดหวังที่ต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้ “เร่งเรียนเขียนอ่าน” นอกจากนี้ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น ไอแพด โทรศัพท์มือถือ หรือโทรทัศน์ ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความบกพร่องในทักษะเข้าสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้ขาดพื้นฐานทักษะที่ควรจะเป็นในช่วงวัยนั้นไป (สุริยา ฮ่องเสนาะ, 2565) โดยเฉพาะทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมโดย Smartsheet ได้อธิบายเกี่ยวกับทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมว่า การทำงานเป็นทีมและการร่วมมือกันการทำงานเป็นทีม เป็นการกระทำร่วมกันของผู้คนให้งานบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งระดับปฐมวัยต้องได้รับการปูพื้นฐาน โดยผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็ก ก็คงหนีไม่พ้นผู้ที่ทำหน้าที่ครูซึ่งต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ตนเองมีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งจะพัฒนาเด็กให้มีทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม (Smartsheet, 2565) ฉัตรชัย หวังมีจมี ที่ศึกษาสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบหนึ่งของสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560) นันธิยา ไทยสมบูรณ์ ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ด้านการร่วมมือรวมพลัง พบว่า ครูปฐมวัยต้องมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม จากนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม นอกจากนั้น ยังต้องมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมให้กับเด็กปฐมวัยอีกด้วย และต้องสามารถวัดและประเมินได้ว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเกี่ยวกับทักษะความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีมเป็นอย่างไร เพื่อนำผลการประเมินเด็กปฐมวัยมาวัดและประเมินการจัดประสบการณ์ของครู เพื่อพัฒนาครูต่อไป (นันธิยา ไทยสมบูรณ์, 2562) ฤทธพร เลหาจรัสแสง ได้อธิบายว่า ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และต้องพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของตนเอง 8 ประการ คือ C-Teacher ในข้อ Collaboration ที่กล่าวว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสารสนเทศระหว่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต (ฤทธพร เลหาจรัสแสง, 2565)

สำหรับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดหนองคายนั้น เนื่องด้วยภูมิศาสตร์ของจังหวัดหนองคายมีลักษณะทอดยาวตามลำน้ำโขง เป็นจังหวัดชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีอาณาเขตติดกับกรุงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศลาว โดยจังหวัดหนองคายมีจุดผ่านแดนไปประเทศลาว รวม 6 จุด เป็นจุดผ่านแดนถาวร 2 จุด และจุดผ่อนปรน 4 จุด จุดผ่านแดนที่สำคัญและ

เป็นสากล คือ ด้านสะพานมิตรภาพไทย – ลาว อีกทั้งยังมีทางรถไฟที่เชื่อมระหว่างสถานีรถไฟหนองคาย และสถานีรถไฟท่านาแล้งประเทศลาว ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดหนองคายและการคมนาคม จะเห็นได้ว่า การดำรงชีวิตในด้านระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยวหรือแม้แต่เรื่อง การศึกษา มีการติดต่อกันไปมาระหว่างกันอยู่เสมอ เกิดการผสมผสานด้านวัฒนธรรม จึงเป็นเงื่อนไข สำคัญที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนหนองคาย ให้มีการปรับตัวและดำรงอยู่ได้ในสภาวะที่เป็นอยู่ ของการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงในศตวรรษที่ 21 ดังจะเห็นได้จากโรคระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก การจัดการ การศึกษาปฐมวัยจึงต้องพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะด้าน การสื่อสาร 2) ทักษะด้านกระบวนการคิด 3) ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะด้าน เทคโนโลยี โดยทักษะดังกล่าวนี้ เป็นทักษะในระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อปูพื้นฐานในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ให้มีทักษะที่พร้อมเผชิญกับทุกสิ่งที่ผ่านเข้ามาตามลำดับ พัฒนาการตั้งแต่เด็กจนถึง ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มี คุณภาพต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย จึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย โดยการศึกษาดังกล่าว จะทำ ให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย และทำ ให้มีแนวทางพัฒนาครูให้มีความสามารถในการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อการ จัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย จำนวน 122 แห่ง จำนวน 501 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากผู้บริหารและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี มอแกรน (Krejcie & Morgan, 1970) จากประชากร 501 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น 2 ขั้นตอน โดยการสุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามอำเภอ และสุ่มผู้ให้ข้อมูลตามสถานภาพ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านการสื่อสาร 2) ทักษะด้านกระบวนการคิด 3) ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะด้านเทคโนโลยี

องค์ประกอบทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย
1) ทักษะด้านการสื่อสาร
2) ทักษะด้านกระบวนการคิด
3) ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม
4) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าระหว่าง 0.6 – 1.0 และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient: α) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.886 โดยแบบสอบถามจำแนกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในคำถามทุก ๆ ข้อ จะมีข้อมูลที่ต้องตอบ 2 แบบ คือ สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับสถิติที่ใช้จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากความต้องการจำเป็นมากไปหาน้อย ใช้วิธี Priority Need Index (PNI Modified)

ซึ่งเป็นดัชนีการจัดการเรียงลำดับความสำคัญของความคาดหวังหาผลต่างของสภาพที่เป็นจริงและหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนัก ก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญความคาดหวัง (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการจัดลำดับความสำคัญความคาดหวังมาเป็นข้อมูลในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยนำลำดับความสำคัญความคาดหวังที่มีความคาดหวังมากที่สุดมากำหนดประเด็นคำถามสำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางการพัฒนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ ทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับสภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน ผลการจัดลำดับความสำคัญทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองคาย ภาพรวมพบว่า ค่า PNIModified 0.395 ถึง 0.835 ด้านความต้องการที่พบว่า มีค่า PNIModified สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ลำดับที่ 2 คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการแสวงหาความรู้ ลำดับที่ 3 คือ ทักษะด้านกระบวนการคิด และลำดับที่ 4 คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ในภาพรวม

รายการปฏิบัติ	ระดับสภาพที่เป็นจริง			ระดับสภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1. ทักษะด้านการสื่อสาร	3.37	0.49	ปานกลาง	4.70	0.54	มากที่สุด	0.395	4
2. ทักษะด้านกระบวนการคิด	3.17	0.43	ปานกลาง	4.60	0.53	มากที่สุด	0.451	3
3. ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม	2.67	0.55	ปานกลาง	4.90	0.23	มากที่สุด	0.835	1

4. ทักษะด้านเทคโนโลยีและการแสวงหาความรู้	2.93	0.43	ปานกลาง	4.71	0.62	มากที่สุด	0.608	2
รวม	3.03	0.30	ปานกลาง	4.73	0.28	มากที่สุด		

2. แนวทางในการพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

1. สร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับครูในเรื่องที่เกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม

2. วางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ เทคนิค วิธีการ ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม

3. ส่งเสริมให้มีระบบการประเมินด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำผลการประเมินเด็กปฐมวัยมาสร้างระบบพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้ครูต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามข้อค้นพบ ดังนี้

1. ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคายทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยตามสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงของทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ในรายด้านทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงต่ำที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด โดยมีระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 ซึ่งอาจเป็นเพราะความคาดหวังของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้เร็วจนเกินไป การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็ก จึงมีความคาดหวังที่ต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้ “เร่งเรียนเขียนอ่าน” นอกจากนี้ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น ไอแพด โทรศัพท์มือถือ หรือโทรทัศน์ ก็มีผลสำคัญที่ทำให้เด็กมีความบกพร่องในทักษะเข้าสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้ขาดพื้นฐานการร่วมมือกันทำงาน (สุริยา ช้องเสนาะ, 2565) ประกอบกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในช่วงที่ผ่านมา ด้านทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม

ไม่สามารถจัดได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสาเหตุเกิดมาจากการเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ที่ทำให้ไม่สามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับจารุทัศน์ วงษ์หลว่ง ที่ได้กล่าวว่า การระบาดของโรคโคโรนา 2019 ทำให้การเรียนรู้ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมของเด็กปฐมวัยเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่สามารถปฏิบัติได้เหมือนเดิม ทั้งนี้ ต้องได้คำนึงถึงการเว้นระยะห่างทางกายภาพ งดเว้นการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ต้องรวมตัวกัน จึงทำให้ทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมของเด็กปฐมวัยไม่เป็นไปตามที่ต้องการ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เด็ก ๆ ก็ยังสามารถฝึกฝนทักษะนี้ให้กับเด็กปฐมวัยได้ จากการฝึกตามข้อตกลงในวิธีรูปแบบใหม่ตามความเข้าใจ โดยให้เด็กปฐมวัยทำงานเป็นรายบุคคลแล้วนำผลงานมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นผลงานกลุ่ม โดยที่เด็กไม่ต้องมาใกล้ชิดกัน แต่ต้องแสดงให้เด็กเห็นว่าเกิดจากการร่วมมือร่วมใจในการทำงานของเด็กทุกคน ซึ่งทุกคนต่างทำหน้าที่ของตนจึงทำให้เกิดผลงานนี้ขึ้นมา ซึ่งการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในทักษะนี้ จำเป็นจะต้องทำให้เด็กเห็นความสำคัญของการร่วมมือร่วมใจกันทำงานถึงจะประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมในศตวรรษที่ 21 ในลำดับขั้นต่อไป (จารุทัศน์ วงษ์หลว่ง, 2565) ซึ่งมีความสำคัญมากในศตวรรษที่ 21 โดย Smartsheet ได้อธิบายเกี่ยวกับทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมว่าเป็นการรวมพลังทำงานเป็นทีม (Teamwork and Collaboration: TC) มีความสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และการร่วมมือกัน (Collaboration) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) เป็นการกระทำร่วมกันของผู้คนให้งานบรรลุเป้าหมายเดียวกัน และเป็นงานที่มาจากคนที่ทำร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จุดแข็งของทีม คือ การสนับสนุนซึ่งกันและกัน การสื่อสารที่ดี และการแบ่งปัน โดยมีการกำหนดบทบาท มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขความแตกต่างและตัดสินใจ มีความเป็นผู้นำ ใช้ทรัพยากรเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ กล่าวได้ว่า การทำงานเป็นทีม หัวหน้าทีมและคนในทีมจะได้รับมอบหมายงานแต่ละอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่วนการร่วมมือกัน (Collaboration) เป็นการทำงานที่สมาชิกมีทักษะความสามารถที่หลากหลายต่างกัน แม้ว่าจะมีความเชี่ยวชาญที่ต่างกัน แต่ก็มีเป้าหมายและความเป็นผู้นำร่วมกัน มีการแบ่งปันทรัพยากรที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ท้าทายได้สำเร็จ มีการประสานข้อคิดเห็นสู่การตัดสินใจที่เห็นพ้องต้องกัน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียมกัน มักจะไม่มีผู้นำ แต่คิดหรือตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้เป้าหมายสำเร็จ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องท้าทายเป็นอย่างมากสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยครูในฐานะที่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดเรื่องนี้ที่สุด จะต้องสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งควรที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดประสบการณ์ท่ามกลางปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น (Smartsheet, 2565)

2. แนวทางในการพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ควรมีการดำเนินการ ดังนี้ 1) ควรสร้างและส่งเสริมทัศนคติที่ดีพร้อมทั้งส่งเสริมองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้กับครูในเรื่องที่เกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ในด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ทั้งในเรื่องของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร พร้อมทั้งส่งเสริมการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร การปฏิบัติตัวเป็นสมาชิกในกลุ่มทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตาม การแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาในองค์กร 2) วางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบในเรื่องของความรู้ เทคนิค วิธีการในการจัดประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในด้านทักษะ ด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีทัศนคติที่ดีพร้อมทั้งองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทักษะนี้ และสามารถพัฒนาในลำดับขั้นต่อไป 3) จัดให้มีระบบการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ในด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมอย่างรอบด้าน เพื่อนำผลการประเมินของเด็กปฐมวัยมาทำการพัฒนาการครูอย่างเป็นระบบต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับฉัตรชัย หวังมีจมี ที่ศึกษาสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบหนึ่งของสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 คือ สมรรถนะด้านการงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ฉัตรชัย หวังมีจมี, 2560) และสอดคล้องกับนันธิยา ไทยสมบูรณ์ ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ด้านการร่วมมือรวมพลังครูปฐมวัย ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในบทบาทของ การเป็นโค้ชหรือที่ปรึกษาที่ดีในการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นผู้เรียนเองในบางครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดฐานการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยในการต่อยอดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมขึ้นได้ กล่าวคือ ครูต้องมีทัศนคติที่ดีต่อทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม จากนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม นอกจากนั้น ยังต้องมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมให้กับเด็กปฐมวัยอีกด้วย และต้องสามารถวัดและประเมินได้ว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเกี่ยวกับทักษะความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีมเป็นอย่างไร เพื่อนำผลการประเมินเด็กปฐมวัยมาวัดและประเมินการจัดประสบการณ์ของครู เพื่อพัฒนาครูต่อไป (นันธิยา ไทยสมบูรณ์, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย

มีแนวทางการดำเนินการ 3 ข้อ ดังนี้ 1. สร้างทัศนคติที่ดีและส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับครูในเรื่องที่เกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 2. วางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ เทคนิค วิธีการ ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 3. ส่งเสริมให้มีระบบการประเมินด้านทักษะด้านความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำผลการประเมินเด็กปฐมวัยมาสร้างระบบพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้ครูต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ในภาพรวม พบว่า ด้านทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมมีสภาพเป็นจริงต่ำที่สุด และมีสภาพที่มีความต้องการจำเป็นมีค่ามาเป็นอันดับ 1 ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย ควรส่งเสริมครูให้ได้รับความรู้ผ่านการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ในด้านทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ครูได้มีความรู้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย รวมไปถึงส่งเสริมในเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นรูปแบบการทำงานเป็นทีมของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาครูในทักษะนี้เป็นอย่างเป็นนอกระบบ และลงสู่การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำเอาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยที่เหลืออีก 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านกระบวนการคิด และทักษะด้านเทคโนโลยีและการแสวงหาความรู้ ไปหาแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จารุทัศน์ วงข้าหลวง. (2563). *Covid 19 กับศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็ก*. เรียกใช้เมื่อ 6 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.jarutus.com>.
- ฉัตรชัย หวังมีจมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสาร Journal of HR intelligence*, 12(2), 47-63

- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2556). *การเรียนรู้ในยุคสมัยหน้า : ตอนอนาคตครูพันธุ์ C*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.thanompo.edu.cmu.ac.th/load/journal>
- นันทิยา ไทยสมบูรณ์. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. ใน *คุณูปนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร : ตาตาพับบลิคชัน.
- วิภาวี ศิริลักษณ์. (2557). การพัฒนาตัวชี้วัดของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(4), 155-165.
- สุริยา ช้องเสนาะ. (2558). *การศึกษาของเด็กปฐมวัย หัวใจสำคัญของการศึกษา*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤษภาคม 2565 จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/520902>.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Krejcie & Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 608-609.
- Pearson Education ,Inc. (2009). *Empowering 21st century learners*. เรียกใช้เมื่อ 3 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.pearsonschool.com/index.cfm?locator=PSZjZc>.
- Smartsheet. (2020). *A Winning Combination: Collaborative Teamwork Equals Teamwork and Collaboration*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.smartsheet.com/collaborative-teamwork>.
- The Partnership for 21st Century Skills 2011. *Framework for 21st Century Learning*. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤษภาคม 2565 จาก <http://www.P.21.org>.